

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 5Co/226/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8314213015
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 06. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Monika Jusková
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2016:8314213015.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Moniky Juskovej a členov senátu JUDr. Martina Barana a JUDr. Zlaty Simkovej v právnej veci navrhovateľa: K. F., nar. XX. XX. XXXX, bytom J. XXXX/X, XXX XX H., štátny občan SR proti odporcovi: PROFI CREDIT Slovakia s. r.o., so sídlom Pribinova 25, 824 96 Bratislava, IČO: 35 792 752, zastúpenému: Advokátska kancelária JUDr. Andrea Cviková, s. r. o., so sídlom Kubániho 16, 811 04 Bratislava, IČO: 47 233 516, v konaní o zrušenie rozhodcovských rozsudkov, takto o odvolaní odporcu proti rozsudku Okresného súdu Humenné, č. k. 15C/288/2014-65 zo dňa 14. 04. 2015

rozhodol:

Potvrďuje rozsudok.

Odporca nemá právo na náhradu trov odvolacieho konania a navrhovateľovi náhradu trov odvolacieho konania nepriznáva.

odôvodnenie:

Okresný súd Humenné (ďalej aj len „súd prvého stupňa“) napadnutým rozsudkom rozhodol takto: „Rozhodcovský rozsudok sp. zn. 61807/14 a rozhodcovský rozsudok sp. zn. 619/07/14 vydaných Slovenským arbitrážnym súdom zriadeným spoločnosťou Slovak arbitration court, s.r.o., so sídlom Križna 56, Bratislava, v konaní pred rozhodcom JUDr. Tamarou Piškovou, ktorými bola účastníkovi rozhodcovského konania K. F., nar. XX.X.XXXX, trvale bytom J. XXXX/X, H. uložená povinnosť uhradiť sumy zo zmluvy o revolvingovom úvere č. XXXXXXXXXXXX o zaplatenie 2909,64 eur s príslušenstvom, a to zmluvnou pokutou vo výške 0,04% denne a úrok z omeškania 1,15% ročne zo sumy 80,37 eur od 21.4.2013 do 29.4.2013, zo sumy 80,37 eur od 21.6.2013 do 27.6.2013, zo sumy 80,37 eur od 21.12.2013 do 30.1.2014, zo sumy 16,37 eur od 31.1.2014 do zaplatenia, zo sumy 80,37 eur od 21.3.2014 do zaplatenia, zo sumy 80,37 eur od 21.4.2014 do zaplatenia, zo sumy 2571,84 eur od 28.4.2014 do zaplatenia tak, že tento úrok z omeškania a táto zmluvná pokuta spolu neprevýšia sumu 1500,- eur a odo nasledujúceho po dni, v ktorom celková suma tohto úroku z omeškania a tejto zmluvnej pokuty dosiahne sumu 1500,- eur len 5,25% ročný úrok z omeškania zo sumy 2909,69 eur do zaplatenia, trovy rozhodcovského konania vo výške poplatku za rozhodcovské konanie 32,40 eur a trovy právneho zastúpenia vo výške 429,30 eur; zo zmluvy o revolvingovom úvere č. 8300056588 o zaplatenie 2909,69 eur s príslušenstvom a to zmluvnou pokutou vo výške 0,04 % denne a úrok z omeškania vo výške 1,15% ročne zo sumy 80,37 eur od 21.4.2013 do 29.4.2013, zo sumy 80,37 eur od 21.6.2013 do 27.6.2013, zo sumy 80,37 eur od 21.12.2013 do 30.1.2014, zo sumy 16,37 eur od 31.1.2014 do zaplatenia, zo sumy 80,37 eur od 21.3.2014 do zaplatenia, zo sumy 80,37 od 21.4.2014 do zaplatenia, zo sumy 2 571,84 eur od 28.4.2014 do zaplatenia tak, že tento úrok z omeškania a táto zmluvná pokuta spolu neprevýšia sumu 1 500,- eur a odo dňa nasledujúceho po dni, v ktorom celková suma tohto úroku z omeškania a tejto zmluvnej pokuty dosiahne sumu 1 500,- eur len 5,25% ročný úrok z omeškania zo sumy 2 909,69 eur do zaplatenia, trovy rozhodcovského konania vo výške poplatku za rozhodcovské konanie 32,40 eur a

trovy právneho zastúpenia vo výške 429,30 eur, a to všetko do troch dní od nadobudnutia právoplatnosti rozsudku, s a z r u š u j ú.

Žiaden z účastníkov n e m á p r á v o na náhradu trov konania“.

Súd prvého stupňa vychádzal zo zistenia, že navrhovateľ sa návrhom podaným 10. 11. 2014 domáhal, aby súd zrušil rozhodcovský rozsudok sp. zn. 618/07/14 a rozhodcovský rozsudok sp. zn. 619/07/14, ktoré boli vydané Slovenským arbitrážnym súdom zriadeným spoločnosťou Slovak arbitration court, s. r. o., so sídlom Krížna 56, Bratislava, ktorým mu bola uložená povinnosť uhradiť sumy 2 x po 2 909,69 eura s príslušenstvom dôvodiac absenciou právomoci Slovenského arbitrážneho súdu, neurčitou rozhodcovskej zmluvy, jej neplatnosťou, ako aj neprijateľnými zmluvnými podmienkami v zmluve o úvere. Súd prvého stupňa konštatoval, že obidva rozhodcovské rozsudky, zrušenia ktorých sa navrhovateľ domáhal, nadobudli právoplatnosť 05. 11. 2014 a v rozhodcovskom konaní bolo rozhodované o nárokoch odporcu z dvoch zmlúv o revolvingovom úvere uzatvorených medzi odporcom ako veriteľom a navrhovateľom ako dlžníkom dňa 04. 03. 2013 pod číslami XXXXXXXXXXXX a XXXXXXXXXXXX. Navrhovateľ sa dostal do omeškania so splácaním úverov, a to už pri prvej splátke a z oboch úverov zaplatil len po 465,85 eura.

Súd prvého stupňa konštatoval, že návrh na zrušenie oboch rozhodcovských rozsudkov bol podaný v zákonnej lehote a dôvodne, pretože rozhodcovské zmluvy sú súčasťou obsahu formulárových zmlúv, ktoré odporca v rámci svojej podnikateľskej činnosti používal v prípadoch uzatvorenia zmlúv rovnakého druhu a neurčitého počtu. Podľa súdu prvého stupňa dojednanie rozhodcovských zmlúv pri spotrebiteľských zmluvách je neprijateľnou nekalou podmienkou. Uviedol, že na spotrebiteľa pri typových zmluvách dopadá ochranný režim zákazu neprijateľných zmluvných podmienok. O typovú zmluvu, vrátane rozhodcovskej doložky išlo aj v predmetnej právnej veci, nepochybne išlo o štandardnú typovú zmluvu medzi podnikateľom a spotrebiteľom. Súd prvého stupňa uviedol, že pokiaľ ide o tzv. nevýhradnú rozhodcovskú doložku, možnosť voľby pre spotrebiteľa je len iluzórna, pretože takmer s pravidelnosťou žaloby podávajú veritelia, čo možno odôvodniť aj rozsahom nárokov plynúcich zo štandardne formulovanej zmluvy. Naopak, ak niektorý spotrebiteľ výnimočne uplatňuje svoje práva, tak využíva štátny súd, ktorý je preňho transparentný. Nemožno pochybovať o tom, že spotrebiteľ, ktorý sa rozhodne osobitne individuálne vyjednať rozhodcovskú zmluvu, by aj reálne rozhodcovské konanie využil, pretože inak by jeho individuálne vyjednanie nedávalo zmysel. Dodávateľ preukázateľne navyše nevysvetlil spotrebiteľovi význam rozhodcovskej doložky, rozdiel od zásad občianskeho súdneho konania, nepredstavil mu pravidlá, podľa ktorých sa bude viesť súkromný „súdny“ proces a nedá mu po preukázateľnom poučení na výber rozhodnúť sa. Tvrdenie o tom, že si takýto proces vyjednal so spotrebiteľom a pritom nepoznal jeho obsah, je poznačený neutržateľnou tendenciou dosiahnuť arbitráž, s čím je spojené ďalšie zvýšenie nákladov spotrebiteľa. Individuálne dojednanie je potrebné rešpektovať a zachovať proces tvorby zmluvy ustanovený Občianskym zákonníkom. Predkladanie rozhodcovských doložiek spotrebiteľom za stavu, keď nepoznajú pravidlá arbitráže (predmet rozhodcovskej zmluvy) a prirodzene nevenujú dostatočnú pozornosť tejto časti formulára sa zneužíva k záverom o individuálnom vyjednaní zo strany spotrebiteľa, pričom na tomto nič nemení technika predkladania, inkorporovanie doložky do všeobecných zmluvných podmienok alebo vyhotovenie štandardnej rozhodcovskej zmluvy na samostatnom liste (hárku) papiera.

Súd prvého stupňa v rozhodnutí citoval ustanovenia Občianskeho zákonníka - § 53 ods. 1 - 3, 5, § 53 ods. 4 písm. r), § 54 ods. 1 veta prvá, ustanovenia Zákona č. 244/2002 Z. z. o rozhodcovskom konaní - § 40 ods. 1 a 2 poukazujúc taktiež na čl. 3 ods. 1 Smernice Rady 93/13/EHS o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách.

K rozhodnutiu o trovách konania uviedol, že navrhovateľovi s konaním žiadne trovy nevznikli, preto mu ich nepriznal a odporca ako neúspešný účastník právo na náhradu trov konania nemá.

Proti tomuto rozsudku podal v zákonnej lehote odvolanie odporca. Navrhol, aby odvolací súd napadnutý rozsudok zrušil, vec vrátil súdu prvého stupňa na prejednanie a nové rozhodnutie, a to z dôvodu podľa ust. § 205 ods. 2 písm. a) v spojení s ust. § 221 ods. 1 písm. f) a h) a podľa ust. § 205 ods. 2 písm. b), d) a f) O. s. p..

Odporca uviedol, že argument súdu prvého stupňa, pre ktorý rozhodcovské rozsudky zrušil odporuje úprave rozhodcovského konania a jeho prípustnosti aj pre spotrebiteľské právne vzťahy. Zo zákona č. 244/2002 Z.z. v znení účinnom v čase začatia rozhodcovského konania vyplýva výslovná úprava možnosti riešenia sporov zo spotrebiteľskej zmluvy v rozhodcovskom konaní. Ani Smernica Rady č. 93/13/EHS nezakazuje rozhodcovské konanie. Záver súdu je porušením povinnosti súdu rešpektovať rozhodnutia vnútroštátneho zákonodarcu, ktorý sám určuje rozsah implementácie každej smernice do vlastného právneho poriadku. Pri posúdení rozhodcovskej zmluvy, jej povahy a dôsledku súd vychádzal z nesprávneho, resp. nepreskúmateľného záveru, že nejde o individuálne dohodnutú zmluvnú podmienku. Ak súd prvého stupňa tvrdil, že odporca nepreukázal individuálnu povahu rozhodcovskej zmluvy, potom mal dať v rozsudku odpoveď na to, ako sa vypořiadal s ustanoveniami rozhodcovskej zmluvy, ktorých obsah je pre posúdenie individuálnej povahy podstatný a nespravil tak ani na základe vyjadrenia odporcu. Mal dať taktiež odpoveď na to, z akého dôvodu predložená rozhodcovská zmluva a vyjadrenie odporcu nie je dôkazom preukazujúcim individuálnu povahu rozhodcovskej zmluvy a tiež mal dať odpoveď na to, ako vôbec vyložil pojem „individuálne dohodnutý“. Podľa odporcu pojem „individuálny“ v pomeroch spotrebiteľského práva znamená nielen reálnu možnosť spotrebiteľa určitú podmienku formulačne ovplyvniť, ale predovšetkým možnosť spotrebiteľa dosiahnuť, že takáto podmienka sa nestane súčasťou jeho vzťahu s dodávateľom bez toho, aby to zmenilo jeho postavenie oproti tomu stavu, ak by podmienku prijal. Odporca pritom poukázal na dve základné oprávnenia, resp. možnosti navrhovateľa vo vzťahu k ovplyvneniu toho, či rozhodcovská zmluva vznikne, eventuálne či dôjde k jej zrušeniu. Práve možnosť na dodatočné odstúpenie od rozhodcovskej zmluvy sa z pohľadu definovania pojmu „individuálny“ javí ako základný fakt, ktorý neguje závery súdu. Rozhodcovská zmluva totiž nevzniká za stavu, kedy by spotrebiteľ nemal informáciu, že ju prijať nemusí. Táto informácia sa uvádzala hneď v popredí textu rozhodcovskej zmluvy. Teda aj z hľadiska transparentnosti danej informácie nie je možné konštatovať deficit informovanosti na strane spotrebiteľa. Existencia rozhodcovskej zmluvy neskončila ani následne, kedy si navrhovateľ v lehote 14 dní mohol uzavretie rozhodcovskej zmluvy dodatočne prehodnotiť. K uzavretiu rozhodcovskej zmluvy došlo v súvislosti so zmluvným vzťahom zo zmluvy o revolvingovom úvere, nešlo o predpoklad alebo podmienku vzniku úverového vzťahu. Odporca uplatnil trovy odvolacieho konania vo výške 87,52 eura.

Navrhovateľ sa k odvolaniu odporcu nevyjadril.

Krajský súd v Prešove ako odvolací súd (ďalej len „odvolací súd“) príslušný na rozhodnutie o odvolaní podľa § 10 ods. 1 O. s. p. preskúmal odvolaním napadnutým rozsudok, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo v zmysle zásad vyplývajúcich z ust. § 212 O. s. p. bez nariadenia pojednávania v súlade s ust. (§ 214 ods. 1 a 2 O. s. p.) s tým, že miesto a čas vyhlásenia rozhodnutia oznámil na úradnej tabuli súdu dňa 09. 06. 2016 a zistil, že odvolanie odporcu nebolo dôvodným.

Správne a presvedčivé sú dôvody, pre ktoré súd prvého stupňa návrhu navrhovateľa vyhovel. Zo spisu je zrejmé, že súd prvého stupňa vykonané dôkazy náležite zhodnotil v ich jednotlivosti, ako aj vo vzájomných súvislostiach, jeho rozhodnutie je správne vyplývajúce z náležite zisteného skutkového stavu a zo správnych právnych záverov. Odvolací súd na náležité odôvodnenie rozsudku súdu prvého stupňa v celom rozsahu poukazuje (§ 219 ods. 2 O. s. p.) a len pre doplnenie k odvolacím námietkam odporcu dodáva:

Odporca namietal nesprávne právne posúdenie veci súdom prvého stupňa.

Pod nesprávnym právnym posúdením treba rozumieť pochybenie súdu spočívajúce v tom, že na zistený skutkový stav neaplikoval príslušnú právnu normu alebo aplikoval nesprávnu právnu normu, alebo aplikoval síce správnu normu, ale jej obsah interpretoval nesprávne, alebo právnu normu síce interpretoval správne, ale na zistený skutkový stav ju nesprávne aplikoval.

Z rozhodnutia súdu prvého stupňa nevyplýva, že by bol daný odporcom uvádzaný odvolací dôvod spočívajúci v nesprávnom právnom posúdení veci súdom prvého stupňa.

Odporca v odvolaní namietal, že v prejednávanej veci bola právomoc rozhodcovského súdu založená samostatnými rozhodcovskými zmluvami, uzavretie ktorých nebolo podmienkou uzatvorenia oboch zmlúv o revolvingovom úvere; podľa odporcu rozhodcovské zmluvy boli individuálne dojednané.

Rozhodcovská zmluva uzatvorená so spotrebiteľom, ak má byť právom akceptovateľná ako prejav zmluvnej autonómie, musí byť výsledkom slobodnej vôle oboch zmluvných strán. Slobodná vôľa vyžaduje informácie o možnosti voľby medzi viacerými riešeniami a informácie o tom, čo tá ktorá voľba konkrétne znamená (z uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vo veci vedenej pod sp. zn. 6MCdo/9/2012). Odporca v tomto smere dôkazné bremeno neunesol. Kvalifikačným kritériom pre záver, že nejde o individuálne dojednanú zmluvnú podmienku je stav, ak zmluvné podmienky boli vopred pripravené a nebolo možné meniť ich obsah (čl. 3 Smernice Rady 93/13/EHS o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách). Súdna kontrola prichádza do úvahy aj v situácii, ak zmluvný vzťah - hlavný a zmluvný vzťah - vedľajší, boli vyjadrené v samostatných listinách. Vylúčenie súdnej kontroly formulárovej zmluvy len preto, že je na samostatnej listine nie je dôvodné, osobitne vtedy, ak nebola hodnoverne preukázaná vôľa spotrebiteľa individuálne vyjednať, aby prípadné spory riešil rozhodca. Podstatou individuálne nevyjednanej zmluvnej klauzuly je totiž skutočnosť, že bola vopred dodávateľom naformulovaná bez možnosti zmeny jej obsahu, čo je typické okrem iného aj pre rozhodcovské zmluvy, ktoré sa predkladajú spotrebiteľom na podpis a majú sa javiť tak, že si ich vyžiadali spotrebiteľia.

Navrhovateľ súdu predložil rozhodcovskú zmluvu č. XXXXXXXXXXXX (č. I. 14 spisu) a rozhodcovskú zmluvu č. XXXXXXXXXXXX (č. I. 18 spisu). Obidve tieto rozhodcovské zmluvy boli odporcom podpísané 08. 03. 2013, čo je dátum totožný s podpisom oboch zmlúv o revolvingovom úvere, ktoré odporca ako veriteľ uzatvoril s navrhovateľom ako dlžníkom, pričom zmluvy o revolvingovom úvere majú číslo totožné s rozhodcovskými zmluvami. Vychádzajúc z obsahu oboch rozhodcovských zmlúv je zrejmé, že údajmi, ktoré sa do rozhodcovskej zmluvy dodatočne dopisovali, t. j. tými, ktoré neboli vopred formulárove pripravené, boli identifikačné údaje dlžníka, t. j. dátum jeho narodenia, jeho meno, bydlisko, číslo zmluvy a dátum a miesto podpisu rozhodcovskej zmluvy. Samotné ustanovenia rozhodcovskej zmluvy boli vopred pripravené odporcom a je zrejmé, že navrhovateľ ich ovplyvniť nemohol. Rozhodcovské zmluvy boli podpisované spolu s uzatváraním zmlúv o revolvingovom úvere, v rovnaký deň, t. j. pri vzniku zmluvného vzťahu spotrebiteľa, kedy spotrebiteľ nemusel venovať zvýšenú pozornosť obsahu rozhodcovských zmlúv, nakoľko jeho záujem bol primárne koncentrovaný na uzavretie zmlúv, na základe ktorých mu mal odporca ako veriteľ poskytnúť peňažné prostriedky ako úvery. Táto skutočnosť tak vzbudzuje pochybnosti o tom, či sa odporca skutočne oboznámil navrhovateľa s obsahom rozhodcovských zmlúv a s následkami ich uzatvorenia.

Pokiaľ odporca v odvolaní argumentoval tým, že z rozhodcovských zmlúv vyplýva to, že spory medzi účastníkmi zmluvného vzťahu musia byť riešené len v rozhodcovskom konaní, je potrebné uviesť, že ide o alternatívu zdanlivého charakteru. Výber síce spočíva na tom subjekte, ktorý je navrhovateľom, takmer výlučne je však navrhovateľom veriteľ zo zmluvy uzatvorenej spotrebiteľom. Podľa názoru odvolacieho súdu sa súd prvého stupňa postačujúco vysporiadal s iluzórnosťou voľby pre spotrebiteľa, aj s tým, že pokiaľ má byť právny úkon hodnotený ako úkon individuálne dojednaný, je potrebné rešpektovať a zachovať proces tvorby zmluvy, ako vyplýva z Občianskeho zákonníka.

Žiada sa taktiež uviesť, v záujme úplnosti hodnotenia neprijateľnosti podmienky rozhodcovskej zmluvy a tým jej neplatnosti aj to, že sídla oboch rozhodcovských súdov, ktoré boli v rozhodcovských zmluvách uvedené sú značne vzdialené od bydliska navrhovateľa. Neprimeraná vzdialenosť od miesta rozhodcovského konania je pritom skutočnosťou, ktorá má odradzujúce účinky pre spotrebiteľa vo vzťahu k uplatňovaniu práva. Už len samotná vzdialenosť medzi bydliskom spotrebiteľa a miestom, kde sa majú rozhodcovské konania uskutočniť je odradzujúca (rozsudok Súdneho dvora Európskej únie z 27.06.2000, spojené prípady C-240/98, C-244/98 Oceáno Grupo Editorial SA a Roció Murciano Quintero).

Je to vnútroštátny súd, ktorými prislúcha určiť, či zmluvná podmienka spĺňa kritériá požadované pre to, aby ju bolo možné kvalifikovať v zmysle čl. 3 ods. 1 Smernice Rady 93/13/EHS ako nekalú (rozsudok Súdneho dvora Európskej únie C-243/08 Pannon GSM Zrt./Ersébet Sustikné Györfi).

Je potrebné taktiež zdôrazniť, že vzhľadom na význam ochrany spotrebiteľa a v záujme vyššej kvality života ľudí je potrebné v rozhodcovských veciach podporiť zbavenie účinku rozhodcovského rozsudku spotrebiteľa v záujme dosiahnutia jeho ochrany pred neprijateľnými podmienkami, a to aj vtedy, keď spotrebiteľ v rozhodcovskom konaní rozhodcovskú doložku nenamietal.

Z dôvodov, ktoré uviedol odvolací súd preto rozsudok súdu prvého stupňa ako vecne správny postupom podľa ust. § 219 ods. 1 a 2 O. s. p. potvrdil.

O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa ust. § 224 ods. 1 O. s. p. v spojení s ust. § 142 ods. 1 O. s. p.. Odporca bol v odvolacom konaní neúspešný, nemá právo na náhradu trov s odvolaním mu vzniknutých, úspešný navrhovateľ náhradu trov odvolacieho konania nežiadal o túto náhradu v zmysle ust. § 151 ods. 1 O. s. p. ani neuplatnil, preto mu odvolací súd náhradu trov odvolacieho konania nepriznal.

Rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Prešove v pomere hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z. z.).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.